

Het Caribische bezoek van de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken in perspectief

Het recente bezoek van Marco Rubio, de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken aan Suriname verdient in een goed perspectief geplaatst te worden. Zonder goede context komen we tot verkeerde interpretaties.

Buitenlands beleid regering Trump

Het buitenlands beleid van de tweede regering Trump is vrij tumultueus, waarbij buurlanden Canada en Mexico plotseling het gevoel kregen dat ze vijanden waren i.p.v. vrienden. Europa werd opgeschrikt omdat de VS inzake de oorlog tussen Oekraïne en Rusland plotseling een andere koers insloeg. Het nieuwe buitenlands beleid van de VS heeft tot grote internationale onzekerheid geleid. Dat beleid is erg protectionistisch d.w.z. eigen producten en capaciteiten worden beschermd o.m. via externe tarieven. Relaties met andere landen worden vooral bilateraal geregeld en niet via internationale allianties en organisaties. Daarnaast is China geïdentificeerd als de grootste rivaal in de internationale arena. Verder is er een accent op interne veiligheid o.m. door de grenzen te versterken, illegale migrantenstromen tegen te gaan en die zelfs om te keren door ze het land uit te zetten.

Onzekerheid bij de Caricom

Binnen de Caricom is er ook onzekerheid ontstaan omtrent de relatie van de regering Trump naar het Caribisch Gebied toe. Dat is ook duidelijk gemaakt in Washington en er is gevraagd om op korte termijn hierover te praten met de VS. De reis van Marco Rubio is een antwoord op het verzoek van de Caribische lobby in Washington.

De rol van de Caricom moet niet onderschat worden. Deze regionale Caribische organisatie stelt zich de laatste tijd op als een vrij hecht blok. Dat is weer duidelijk geworden bij de recente verkiezing van de nieuwe Secretaris Generaal van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS). De Caricom heeft zich vanaf het begin ingezet om de positie van SG in te nemen om zo de dominantie van Latijns Amerika te doorbreken. Dat Suriname de ambitie toonde voor deze post en een internationaal acceptabele kandidaat had in de persoon van minister Ramdin, kwam goed uit. Ondanks inbraakpogingen van derden is de Caricom een solide blok gebleken en dat heeft tot de overwinning geleid. Het heeft de positie van Suriname als één van de nieuwe leidende Caricom landen bevestigd. Suriname was vroeger een buitenbeentje in de Caricom, maar die tijd ligt inmiddels achter ons.

Ofschoon de regering Trump zaken dus meer bilateraal wil doen, stemmen de Caricom landen steeds onderling met elkaar af, zodat standpunten gecoördineerd worden. Het zijn landen die voor hun externe veiligheid afhankelijk zijn van het internationaal rechtssysteem, maar ook van de militaire kracht en technologie van de Verenigde Staten. Dat geldt ook voor het bestrijden van transnationale criminaliteit. Voor de meeste Caricom landen zijn de VS ook de belangrijkste handelspartner en leverancier van toeristen. Daarnaast hebben veel landen een grote diaspora in de VS, die geld naar huis sturen (remittances). Goede relaties met de VS zijn dus zeker in het eigenbelang van de Caricom.

Daarnaast hebben de Caricom landen ook wat te bieden, want het zijn democratische landen, die regelmatig verkiezingen houden, waar recht en wet geldt, en die de mensenrechten en persvrijheid hoog in het vaandel hebben. Dit zijn belangrijke waarden die goed overeenkomen met die van de VS.

Bezoek aan het Caribisch Gebied anders dan aan Centraal Amerika

Het eerste bezoek dat Marco Rubio als minister heeft gebracht, was aan 5 landen in Centraal Amerika. Dat bezoek, in februari, stond in het teken van pogingen om Chinese invloed in het Panamakanaal terug te dringen. Verder om illegale migratie tegen te gaan en afspraken over deportaties te maken (met Guatemala en El Salvador) en om drugssmokkel tegen te gaan (m.n. via de Dominicaanse Republiek).

Het bezoek aan de Caribische landen had een heel ander en veel positiever karakter. In Jamaica werden de handels- en productiemogelijkheden bevestigd. Daar werd ook apart gesproken met de leiders van Haiti, Trinidad en Barbados. De VS heeft de Caricomlanden nodig in de aanpak van de situatie in Haiti, terwijl er samengewerkt moet worden om de opkomst van gangs en de drugsmaffia te bestrijden. De VS zijn geen voorstander van de inzet van Cubaanse artsen als inkomstenbron voor de Cubaanse overheid, maar de Caribische leiders -inclusief Suriname- staan goede relaties met Cuba voor en waarderen de medische diensten van dat land. Ook in de relaties met China zijn de Caribische landen genuanceerd, omdat er weinig andere landen goedkope leningen verstrekken. Een drietal landen -waaronder St. Vincent- erkennen China niet, maar doen zaken met Taiwan. Voor de Caricom is verder klimaatverandering een belangrijke issue, omdat dit als een existentiële bedreiging wordt ervaren. Dus ofschoon er verschillen van mening zijn is dit op geen enkel moment een breekpunt gebleken. Dat duidt op een positieve relatie.

Het bezoek van Rubio aan Guyana moet vooral gezien worden als ondersteuning van Guyana door de VS tegen agressie van Venezuela. Er zijn Amerikaanse belangen in de Guyanese oliesector, die door Exxon gedomineerd wordt.

Suriname en de VS

Waarom heeft Rubio ook Suriname bezocht en niet Trinidad, Barbados of een ander land? De enige reden is dat Suriname binnen de Caricom en binnen de OAS, maar ook als nieuwe olieproducent, een stuk belangrijker is geworden. Ook heeft men waardering voor de wijze waarop de economische crisis is aangepakt en het schuldenvraagstuk is opgelost. Minister Rubio heeft, tijdens het bilateraal onderhoud met president Santokhi, waar ik zelf bij aanwezig was als ambassadeur van Suriname in de VS, geen enkel probleem op tafel gelegd. Het was een positieve en respectvolle gedachtenwisseling en dat komt omdat de huidige relaties tussen de VS en Suriname gekenmerkt kunnen worden als zeer goed en vrijwel probleemloos. Dat is vroeger wel anders geweest.

De VS is internationaal uit de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) gestapt, maar niet uit de regionale gezondheidsorganisatie PAHO. De VS is uit de VN Mensenrechtenorganisatie gestapt, maar niet uit de OAS mensenrechtenorganisatie. De regionale organisaties blijven dus belangrijk voor de VS. Dat Suriname de hoofdprijs bij de OAS gewonnen heeft, heeft ook de VS verrast en onze internationale status verhoogd. Er zijn geen oorlogen op het Westelijk Halfrond en de OAS is een belangrijk instrument om die te voorkomen en om conflicten zoals in Haiti op te lossen. Daarnaast is de Caricom een invloedrijke regionale speler gebleken. Het bezoek van Marco Rubio is een stuk erkenning voor de prestaties en toegenomen internationale status van Suriname. Daar mogen wij best een keer trots op zijn.

Marten Schalkwijk